

30.6.2008

ועדה לפי סעיף 56(ב) לפקודת הרוקחים [נוסח חדש] התשמ"א-1981לכבוד
שר הבריאותהנדון : דין וחשבון לפי סעיף 56(ב)(3) לפקודת
הרוקחים [נוסח חדש] התשמ"א-1981בענין :ד"ר בועז לב,
המשנה למנהל הכללי של משרד הבריאות
באמצעות בא-כחו עוה"ד יונתן ברג
לשכת היועצת המשפטית, משרד התובע הראשי
משרד הבריאות, ירושלים
הקובל-נגד-עיסאם אסלאן
באמצעות בא-כחו עוה"ד אייל פלוס
מגדלי טויוטא, רח' יגאל אלון 65 תל-אביב
הנקבל

כב' השר,

1. ביום 22 בפברואר 2008 קבלה הועדה החלטת ביניים בקובלנה מתאריך 21 בנובמבר 2006, שהגיש לך הד"ר בועז לב, המשנה למנהל הכללי של משרד הבריאות (להלן "הקובלנה" ו-"הקובל", בהתאמה) נגד הרוקח עיסאם אסלאן, (להלן "הנקבל"), על כי-

נהג בדרך שאינה הולמת את מקצועו כאמור בסעיף 56(א)(1) לפקודת הרוקחים [נוסח חדש] התשמ"א - 1981 (להלן הפקודה);

2. בהחלטתה קבעה הועדה :

"(א) הודאת הנקבל, באמצעות בא-כחו, בפנינו, בעובדות של החזקת תרופות מזוייפות, כולל החזקת תרופות מזוייפות בחדר קבלת הקהל, משתלבת עם הודעת הנקבל מיום 26 בנובמבר 2003 בתחנת עכו של משטרת ישראל (ת/29), בדבר רכישה והזמנה של תרופות מאדם בשם "זאב", אשר איננו נציג מוסמך של החברות היצרניות;

ההודאה וההודעה הנזכרות תומכות במסקנת הקובל כי הנקבל, עיסאם אסלאן, הרוקח הנקבל, רכש והחזיק בעסקו תכשירים בלתי אמינים שעלולים לפגוע בבריאות רוכשיהם;

(ב) דברי כב' הנשיא ו. זילר בצו שנתן בעניינו של הרוקח חיים וייס, מדגישים את הסכנה הנשקפת לציבור מהמצאות תרופות מזוייפות בעסק שענינו מכירת תרופות לנזקקים; שילוב חומר בלתי אמין במערכת הטיפול בחולים, לא רק שעלולה להזיק לנוטלים תרופות אלה, אלא אף, כדברי כב' הנשיא ו. זילר, עלולה לשבש את המסקנות

הרפואיות-מקצועיות הנדרשות מצד הרופאים המטפלים במי שנטל תרופות שאין יודע מה הן מכילות ;

(ג) מקובל על הועדה כי נושא התקנת יציאה נוספת לבית המרקחת, בנוסף לכניסה הקיימת - מצוי בבירור משפטי, וראוי הדבר להמתין לקביעה שתתקבל ;

(ד) טיעוני הנקבל כי רכישת התרופות המזוייפות והחזקתן בבית המרקחת נעשו במטרה של עזרה למערכת המפקחת בהקפדה על מלוי דרישות פקודת הרוקחות, אינם מקובלים עלינו, כהצדקה לרכישה ולהחזקה של התרופות המזוייפות, במיוחד נוכח הכמויות הרבות של התרופות המזוייפות שנמצאו בעת הביקורת, ואשר הנקבל מודה ברכישתן והחזקתן כולל החזקתן בחדר קבלת הקהל ;

יתרה מזאת, על פי העדויות, העביר הנקבל לחברת אלי לילי ישראל בע"מ סטריפ יחיד בלבד ויתרת הכדורים המזוייפים שרכש נותרו בידיו ;

בלתי מקובלת, ולא ניתן הסבר לעובדה שנמצאה שעל גבי האריזה החיצונית של תרופות מזוייפות שהוחזקו בחדר קבלת הקהל הוטבע מספר אצווה AQ 29744 בעוד שבתוך האריזה החיצונית היה סטריפ של שני כדורים סיאליס מספר אצווה AQ 31410 ;

דעת הועדה היא איפוא כי מעשי הנקבל, הרוקח עיסם אסלאן, ברכישת תרופות מזוייפות, ובהציגו תרופות מזוייפות במדפים בחדר קבלת הקהל, הינם מעשים בלתי ראויים המהווים רשלנות גסה במלוי תפקידו כרוקח, אשר מעצם עשייתם מהווים סיכון רב לציבור ;

מצב דברים זה מחייב, לדעת הועדה, נקיטת צעדים משמעותיים כלפי הנקבל, בלא צורך להוכיח כוונה להפר את הוראות הפקודה, וללא התחשבות בטעונו אפליה לעומת רוקח אחר ;

ובהודעת הזימון, בשולי החלטת הביניים, קבעה הועדה :

"נוכח קביעת הועדה, בהעריכה את תבנית התנהלות הנקבל הרוקח עיסם אסלאן, כמעשים בלתי ראויים לרוקח, המהווים רשלנות גסה במלוי תפקידו כרוקח - אשר מעצם עשייתם מהווים סיכון רב לציבור אנו מחליטים..."

..... הנוסח המלא של החלטת הביניים, מצורף, ומהווה חלק בלתי נפרד מדין וחשבון זה ;

3. בישיבה נוספת של הועדה ביום 12 ביוני 2008, הציגו הצדדים את עמדותיהם לגבי ההמלצה הראויה, לדעת כל צד, להגשה לשר הבריאות -

עמדת עוה"ד יונתן ברג, בא-כח הקובל

(א) מרבית התקדימים באשר לאמצעי המשמעת לגבי המקצועות הרפואיים ותכליתם, מצויה בפסיקה המתייחסת לרופאים, אולם תמצית ההגיון באשר למהות אמצעי המשמעת וייעודם, תואם וחופף לגבי כלל המקצועות הרפואיים, ולגבי מקצוע הרוקחות, בכלל ;

(ב) בין השיקולים שראוי להתחשב בהם יש להדגיש את השיקול של החשש מפני חזרה בעתיד של איש המקצוע על ההתנהגות הפסולה שעליה נסב הדיון, והרתעתו, וכן ראוי להתחשב, בשיקול של הרתעת עמיתים, מעשות כן ; וכמו כן, ובמודגש, ראוי להכליל גם את השיקולים היחודיים לגבי עובדי מקצועות הרפואה - השיקולים של שמירה על בריאות ציבור המטופלים ועל שלומם ;

(ג) הרוכש תרופה שלא בבית מרקחת, עושה זאת על אחריות עצמו, בלא שיש לו אפשרות של הסתמכות ובטחון מקצועי-רוקחי לגבי החומר הנרכש ; לעומת זאת, רכישת תרופה מבית מרקחת אמורה להקנות לרוכש בטחון מקצועי-רוקחי לגבי החומר הנרכש, מהותו, הרכבו ודרך אחסונו עד למכירה ;

המצאות תרופות מזויפות בבית המרקחת והאפשרות שתרופה מזויפת תגיע לרוכש מידי הרוקח שבבית המרקחת, ואולי אף להזיק לרוכש, תמוטט את תדמית מוסד הרוקחות כרשת בטחון שאמורה לגונן על הרוכש התמים, המיחל למרפא; במקרה הנדון בקובלנה זאת - והנקבל מודה בכך - נמצאו תרופות מזויפות בחדר קבלת הקהל, יחד עם תרופות אחרות שהיו מיועדות להמכר לרוכשים; מציאות זאת הינה מקור לחשש לגרימת נזק בריאותי לפונה לרכישת התרופה לה הוא זקוק;

(ד) תקדימים משמעתיים לגבי רוקחים שהחזיקו תרופות מזויפות בבית המרקחת התייחסו בחומרה להמצאות תרופות מזויפות בבית המרקחת, עד לכדי התליית רשיונו של הרוקח למספר שנים, וזאת נוכח הנזקים הבריאותיים שעלולים להגרם הרוכש הנזקק לתרופה לריפוי. המקבל תרופה מזויפת במקום את התרופה המסויימת שיועדה לו על ידי רופאו;

לפני חודשים אחדים, בעניינו של הרוקח תייסיר חמאדה, קבע כב' הנשיא (בדימוס) של בית המשפט המחוזי בירושלים, במסגרת העברת סמכות שר הבריאות אליו, את אמצעי המשמעת של התליית הרשיון לתקופה של שתי שנים, וזאת רק בשל כך שנמצאו בבית המרקחת שלו רק ארבעה כדורים מזויפים;

בביקורת שנערכה בבית המרקחת של הנקבל ביום 21 בניבמבר 2003 נמצאו למעלה מ- 50 אריזות (עשרות כדורים) של תרופות מזויפות, חלקן, אף בחדר קבלת הקהל;

במגמה לשמור על בריאות הציבור בכלל, ועל בריאות צרכני בתי המרקחת, וכדי להרתיע את הנקבל, הרוקח עיסאם אסלאן ורוקחים עמיתים מפני התנהגות שעשויה להביא לידי חשש של מכירת תרופות מזויפות לרוכשים נזקקים, ונוכח הכמות הגדולה של תרופות מזויפות שנמצאו בבית המרקחת שלו -

ראוי להחמיר בהמלצה המשמעתית לשר הבריאות; הועדה מתבקשת איפוא להמליץ בפני שר הבריאות על התליית רשיונו של הרוקח עיסאם אסלאן לתקופה של יותר מ- חמש שנים;

עמדת עוה"ד אייל פלום, בא-כח הנקבל

- (א) כהערות מקדימות לפרוט עמדתו מציין בא-כח הנקבל -
- לנקבל קיימת זכות ערעור גם לגבי החלטת הביניים שנראית לו שגויה;
 - היתה אומנם קביעה לאמצעי משמעתי חמור, לגבי הרוקח חיים וייס, שנדון להתליית הרשיון ל-5 שנים; אולם הקביעות לגביו היו של סחר בתרופות עם גורמים מחוץ לישראל, שיווק חוזר ונשנה של תרופות ללא מרשם, נהול מחסן תרופות בתנאים פייסיים גרועים, ועוד; לגבי הרוקח חיים וייס נקבע אמצעי המשמעת של התליה כאמור, שיש לראותו כרף עליון; אין להשוות את העובדת שהוכחו לגבי הרוקח חיים וייס למה שנקבע לגבי הנקבל, עיסאם אסלאן, וזאת על פי הודאתו המיידית;
 - הקביעות בהחלטת הביניים לגבי הנקבל, הן רק לגבי תרופות שנמצאו בבית המרקחת, ואין הן מתייחסות לנושא של "יציאה (כניסה) נוספת" לבית המרקחת, וכן אין הן מתייחסות לתרופות שנמצאו ארזות עם הכיתוב "דוגמה לרופא"; - חלקים אלה מהקובלנה לא נדונו, ואין לגביהם התייחסות משמעטית של הועדה;

(ב) הודאת הנקבל, וכן החלטת הביניים מתייחסות רק לרכישת התרופות המזויפות ממקור בלתי מוסמך, והחזקתן, ובשום אופן אין תלונה על מכירה של תרופות מזויפות;

(ג) העובדה של המצאות תרופות מזויפות לא יוצרת סכנה לציבור; הסכנה נוצרת רק אם התרופות המזויפות משווקות;

(ד) ארון התרופות שבחדר קבלת הקהל, לא מצוי בנגישות של ציבור הקונים (בשונה מההסדרים בסופרמרקטים); ארון זה קבוע בקיר בעורפו של הרוקח המוכר, כשדלפק בית המרקחת (המהווה מיכשול פיסי ממש) חוצץ בין הרוקח ובין הרוכש המגיע

לרכישה, כשלרוכש אין נגישות לארון ולתרופות שבו; העברת תרופה לידי רוכש, דורשת פעולה רצונית-פיסית של הרוקח, ופעולה כזאת לא הוכחה;

(ו) נציגי משווקי התרופות הם שיזמו פניה אל הנקבל להשיג להם ראיות לסחר בתרופות מזויפות, והנקבל נענה לבקשתם, במטרה לסייע לרשויות;

(ז) לא הוכחה מכירה בפועל של תרופה מזויפת, ולא הוכח שהנקבל גרם נזק כלשהו למי מהציבור, ולא הוכחה כוונה למעשים כאלה;

(ח) הנקבל מודע לחובת רוקח לרכוש תרופות רק מגורמים מוסמכים, ולאיסור המוחלט להחזיק ולמכור תרופות מזויפות;

(ט) הארוע של המצאות תרופות מזויפות בביקורת ביום 21.11.2003, היה ארוע יחיד, חד-פעמי, שלא יחזור; מאז ביקורת זאת, בית המרקחת פועל ללא דופי;

(י) הנקבל מופלה לרעה לעומת רוקחים אחרים, והוא חש שרודפים אותו;

(יא) עד היום הזה, מצוי הנקבל בענישה ללא משפט, כשמעמדו כ"רוקח אחראי" וכן מעמדו כ"רוקח מורשה" נשללו ממנו מאז 21.11.2003, והוא יכול לפעול רק כרוקח מתמחה, וזאת, בנוכחות רוקח נוסף; מצב דברים זה גורם לנקבל לנזק כספי רב, בתשלום שכר לרוקח נוסף לעבודה בבית המרקחת שלו;

(יב) המלצות הועדה אינן יכולות להוות הרתעה לרוקחים עמיתים, מהסיבה שהמלצות אלה וכן החלטות שר הבריאות והחלטות כב' השופט זיילר, מטעם שר הבריאות, אינן מתפרסמות, ומעטים מאד יודעים עליהן; כמו כן, ומאותה סיבה - של "חשאינות" = "חוסר פרסום" של המלצות הועדה ונקיטת אמצעי המשמעת - אין מקום לטעון את טענת בא-כח הקובל באשר ל"פגיעה באמון הציבור" במערכת הרוקחות, כי הציבור כלל לא מודע למקרים הנדונים ולתוצאותיהם המשמעותיות;

נוכח כל זאת, ובהתחשב במכלול הודאת הנקבל, לעומת טיעונים של בא-כח הקובל שלא הוכחו, ובעובדות המצאות הנקבל בענישה מתמשכת זה ארבע וחצי שנים - המלצת הועדה לתגובה המשמעתית המירבית יכולה להיות - התראה בלבד;

עמדת הועדה והמלצה

.4

(א) הביקורת אשר נערכה ביום 21 בנובמבר 2003 בבית המרקחת המרכזי עכו, שבבעלות הנקבל, גילתה כמות גדולה מאד של תרופות מזויפות, אשר הוחזקו, בין היתר גם בחדר קבלת הקבל שבבית המרקחת;

הנקבל, בהודאתו, באמצעות בא-כחו, אישר בפנינו את כמות התרופות המזויפות שנמצאו, כאמור; יחד עם זאת אישר הנקבל כי הוא מודע לחובת רוקח לרכישת תרופות רק מהגורמים המוסמכים, וכי קיים חשש של נזק בריאותי למי שמקבל תרופה מזויפת לריפוי במקום התרופה המדויקת שקבע עבורו רופאו;

(ב) הועדה דוחה את טענות בא-כח הנקבל כי הסכנה הנטענת לבריאות הציבור יכולה להיות ממשית רק אם תרופה מזויפת נמכרת לרוכש, ואילו במקרה זה לא הוכחה מכירת תרופה מזויפת - בענין זה אמצה הועדה בהחלטת הביניים, היא חוזרת ומדגישה בזאת, את הגישה שדי בכך שמצויות תרופות מזויפות בבית המרקחת, כדי שתיווצר סכנה בריאותית ממשית לציבור הנזקק לשירותי הרוקח;

(ג) במסגרת טיעוני הגנתו, ציין הנקבל כי הוא נענש ומצוי עדיין במצב ענישה המגבילה את עיסוקיו - (ראה סעיפים 57 ו-58 מכתב "עיקרי הטיעון", שהגיש בא-כח הנקבל לשיבת הועדה ביום 28 בינואר 2008);

בהביאנו בחשבון את החומרה הרבה בה יש לראות את העובדה שרוקח מחזיק בבית המרקחת שלו, כולל בחדר קבלת הקהל, כמויות, שניתן להגדירן, ככמויות מסחריות של תרופות מזויפות; וכן-

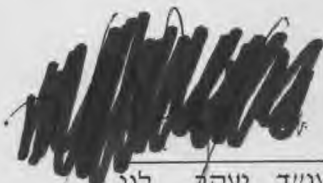
בחתימה לשמירה על בריאות הציבור הנזקק לשרותי בתי המרקחת ובחתימה לחיזוק אמון הציבור ברוקח כמי שמצוי בפיקוח והשגחה של רשויות המדינה, ואשר רשויות אלה מפקחות בפועל על פעילותו המקצועית;

ויחד עם זאת, בהתחשב בעובדה שהנקבל מצוי עדין (למעלה מארבע שנים) בהגבלה מנהלית בסמכויותיו המקצועיות ובאפשרות ניהול בית המרקחת שלו באופן עצמאי-

הננו ממליצים בפניך, כב' השר, כי תפעיל את הסמכות המסורה לך בפקודה, ותתלה את רשיונו של הרוקח עיסאם אסלאן, לשתי שנים, על כי החזיק, על פי הודאתו, בבית המרקחת שלו "המרקז עכו", כולל בחדר קבלת הקהל, תרופות מזויפות, בכמות שניתן להגדירה ככמות מסחרית;

בשולי המלצתנו, נבקש כי יינתנו ההוראות המתאימות לפרסום ברבים של המלצתנו זאת, במטרה למימוש היעדים להם חותרת הועדה - מניעת סיכוני בריאות לציבור, חיזוק האמון ברוקחים ובמערכת המפקחת עליהם, וכאות אזהרה לעמיתים.

ניתן היום.....

עו"ד יעקב לוי
נציג היועץ המשפטי
לממשלה

מגיסטר אבי רו
נציג הסתדרות הרוקחים

מגיסטר ישראל פארן
יו"ר